

בית המשפט העליון: יועצים אסטרטגיים אחראים למהימנות המידע בקמפינים נגטיביים

אלה לויזינריב, "חדשות", עמ' 15

הלכה חדשה של ביהמ"ש העליון המטילה על יועצים אסטרטגיים אחריות למידע המפורסם בקמפינים נגטיביים

בית המשפט העליון: יועץ תקשורת חייב לוודא שהלקוח מסר לו מידע אמיתי ומהימן

בראשית 2014, בפסק דין עקרוני ותקדימי, שרשט שופט המחוזי בת"א, עופר גרוסקופף, לראשונה, את גבולות האחריות של יועצי התקשורת לתכנים שהם מעבירים במסגרת קמפינים נגטיביים עבור אחרים. בין היתר, נקבע, כי יועץ אסטרטגי – בפעולתו כמסייע או כמייצע ללקוח בפרסום מידע – צריך לוודא שהלקוח מסר לו מידע אמיתי ומהימן, ושהוא מאמין בו בתום לב, ולא להסתמך על אמירה כללית של הלקוח בעניין זה.

הלכה זו הובילה לסערה בקרב יועצי התקשורת, שטענו כי מדובר בהטלת אחריות כבדה מדי של חקירה וברדיקה, ובעלי הדין בתיק הגישו ערעור לבית המשפט העליון על הקביעה העקרונית. השבוע דחה העליון את הערעור, ואישר את ההלכה שיצאה מביהמ"ש המחוזי, לפיה יועצי התקשורת צריכים לוודא כי מידע שהם מפרסמים בשם לקוחותיהם אינו מופרך.

"הטעם לכך הוא שיועצים אלו הם אנשי מקצוע, אשר יכולתם לנתח בזמן אמת את המידע, ולהעריך את אמינותו ואת חשיבותו באופן אובייקטיבי ושקול, עולה בהרבה על זו של מועמד המצוי בסערת המרוץ. הטלת אחריות מסוג זה מועילה הן למועמד שאותם יועצים משרתים, והן לאינטרס הציבורי, המבקש למנוע ניצול לרעה של מכשיר הקמפיין הנגטיבי",

ארד. אחריות מוגברת

קבע השופט גרוסקופף בהלכה שהפכה למחייבת עם חותמת האישור של העליון.

הכפשות הדדיות

ההלכה התקדימית נקבעה בעקבות מערכת הבחירות הסוערת ורוויות האמוציות וההכפשות ההדדיות לנשיאות לשכת רואי החשבון בשנת 2009, במסגרת תביעת לשון הרע שהגיש אחד המתמודדים, ר"ח עופר מנירב, בסך 5 מיליון שקל, נגד חברת ארד תקשורת שבבעלות יובל ואייל ארד וליאור חורב, משרד רואי החשבון BDO זיר האפט ויועץ התקשורת בן ציון ציטרין (בהמלצת ביהמ"ש, הופחת סכום הפיצוי הנתבע ל-2.5 מיליון שקל).

בתביעה נטען כי במהלך ניהול הקמפיין של נשיא לשכת ר"ח לשעבר, יגאל גוזמן ז"ל, נשלחו לחברי הלשכה מיילים המכפישים את מנירב מכתובת מייל לא מוזהה, וכי שולחי המיילים ביקשו להישאר אנונימיים והסתייעו

מנירב. "מטרתו הושגה"

לצורך כך בחברת "אימיליון" להפצת מיילים, המחזיקה בשרת בארה"ב. בנוסף, נטען כי אחד המיילים המכפישים פורסם בעיתון "כלכליסט". במהלך הדיונים המוקדמים בתביעה נחשף כי "ארד תקשורת" היא זו שהזמינה את משלוח המיילים. בפברואר 2014 קבע ביהמ"ש המחוזי מרכז, כי חברת אייל יובל ארד תקשורת, היועץ האסטרטגי ליאור חורב (שבעבר היה שותף בחברה) ואיש יחסי הציבור בן ציון ציטרין, ישלמו יחד 80 אלף שקל פיצוי למנירב, בעקבות הקמפיין הנגטיבי שניהלו נגדו עבור גוזמן. תחילה ציין השופט, כי הגורם המרכזי האחראי לפרסום המכפיש את מנירב הוא גוזמן בעצמו, כיוון שהיה זה שאישר והורה על הפרסום. ואולם, ציין מנירב בה, בצדק, שלא לתבוע את עובדו של גוזמן.

כאשר לכלל הראוי ביחס לאחריותם של יועצים אסטרטגיים ויועצי תקשורת לנאמר במסגרת קמפיין בחירות

נגטיבי, ציין השופט כי "לקמפיין מסוג זה יש ערך חברתי, ועל כן, למרות הסלידה שהוא עלול לעורר לעתים, יש לאפשר את קיומו. לא זו אף זו, כאשר המידע המוצג במסגרת הקמפיין מקבל נופך התואם את חשיבותו הציבורית, הרי שראוי להכיר בהגנה למפרסם, גם במצבים בהם מתברר כי למרות בדיקות נאותות שקיימו הגורמים האחראים לפרסום, המידע היה שגוי". ואולם, קבע המחוזי כי "שונים פני הדברים אם מדובר במידע שאמינותו הייתה מופרכת מלכתחילה, או שאמינותו כלל לא נבדקה, או שהוצג בצורה מנופחת וחסרת פרופורציה לחשיבותו". כלל זה, קבע השופט, מן הראוי להחיל לא רק על המועמד שבשמו פורסם המידע, אלא גם על היועצים המנסחים את המסר ועושים את הפעולות המביאות לפרסומו.

בכך, קיבל השופט את תביעתו של מנירב באופן חלקי. ואולם, קבע כי לא ניתן להיעתר לבקשותיו בנוגע להיקף הפיצוי המגיע לו. בין היתר ציין השופט, כי "הקמפיין הנגטיבי נגד מנירב היה חלק ממערכת בחירות סוערת, שמנירב נושא באחריות לה לא פחות מגוזמן".

מידע מקורי ואמין

מנירב לא ויתר והגיש ערעור לעליון על פסק הדין, במסגרתו טען כי סכום הפיצוי שנפסק לזכותו "הינו בלתי סביר בעליל, לנוכח חומרת ההכפשות ואופן

ביצועם באופן אנונימי ובמיוחד מתוך כוונה ברורה ודונית לפגוע בכבודו, במעמדו ובעיקר במשלוח ידו".

בנוסף, הגיש גם ארד וחורב ערעור שכנגד על פסק הדין, שהמתמקד בשאלה התקדימית שבה הכריע המחוזי – מהם גבולות המותר והאסור ב"קמפיין בחירות נגטיבי", ומהי מידת אחריותו של היועץ האסטרטגי במסגרת ייעוץ ללקוח בבחירות. "קביעתו של המחוזי, לפיה על היועץ האסטרטגי לדרוש מידע מקורי ואמין שהלקוח לא סיפק, לצורך תחולת הגנת תום הלב, מתעלמת כליל מאופיו המיוחד של תפקיד היועץ האסטרטגי, מהיותו שליח, ומאיינת את תפקידו כאיש אמון, שכן היא מטילה עליו אחריות חובבה לבלוש אחרי לקוחו, לפקפק בו, לחקור באופן עצמאי את המידע שמסר הלקוח ולהפוך בעל כורחו לחוקר, ליועץ משפטי בלתי מקצועי ולשומר סף על דרך הפעולה שבחור לקוחו", טענו בערעור. בהמשך, הגיש גם איש יחסי הציבור בן ציון ציטרין ערעור על הלכה זו.

שופטי ביהמ"ש העליון יצחק עמית, צבי זילברטל ומני מזוז, דחו את כל הערעורים על פסק הדין המחוזי, ובכך למעשה אישרו את ההלכה העקרונית שנקבעה בנוגע לגבולות אחריותו של יועץ התקשורת. "מצאנו כי אין מקום להתערב בפסק דינו של המחוזי, ואנו מאמצים אותו", קבעו. ●

הפסד הכפול של מנירב

מנירב פוצה ב־80 אלף ש', אך ישלם לנתבעים הוצאות בסך 100 אלף ש'

שש שנים חלפו עד שהסתיימה "פרשת הקמפיין הנגטיבי" של בחירות 2009 לראשות לשכת רואי החשבון. ר"ח עופר מנירב ניהל מאבק עיקש וממושך, החל במכתבי התראה לפני תביעה, דרך ניהול תביעה בבית המשפט המחוזי וכלה בערעור לעליון, שנדחה השבוע. מנירב לכאורה זכה במחוז, כשזה הכיר בכך שפגעו בו. ואולם, השופט קיבל את תביעתו באופן חלקי ופסק לו פיצוי בגין פגיעה זו, אך בפועל, יצא מנירב נפסד כלכלית מההליך. כעת, ערעורו עליון העצים את ההפסד והפך אותו להפסד כפול.

במסגרת בחלטת המחוזי נדחתה במלואה תביעתו של מנירב נגד

משרד רואי החשבון BDO ונגד ר"ח קובי נבון (היה אחד הגורמים הפעילים במטה גוזמן, ולטענת מנירב עמד מאחורי ההחלטה האסטרטגית של מטה גוזמן להקוט נגדו בקמפיין הנגטיבי), ומנירב חויב בהוצאות בהיקף 40 אלף שקל לכל אחד מהם. חישוב פשוט של סכום הפיצוי שנפסק לטובת מנירב בתיק – 80 אלף שקלי בהפחתת סכום הפיצוי שהוא נדרש לשלם לנתבעים שתיבעתם נגדו נדחתה – 40 אלף שקל לכל אחד, ובסך הכול 80 אלף שקל, מוביל את מנירב לסכום פיצוי אפס מהפרשה. לזאת, צריך להוסיף את הוצאות המשפט שמנירב נדרש להוציא, שכר טרחת עורכי דינו, ימי עבודה שאבדו בעת

שנדרש להתייצב בביהמ"ש ועוד – ואנו מגיעים לכך שעלות התיק עבור מנירב, עלתה על התועלת. מנירב כמוכח הבין את זה. הוא ערער לביהמ"ש העליון. בין היתר, טען, באמצעות עו"ד סביר רבין, כי העובדה שביהמ"ש המחוזי פסק לטובתו 50 אלף שקל פיצוי בלבד בגין המייל הפוגע ו־30 אלף שקל בלבד בגין הכתבה ב"כלכליסט" תעודד מעוולים בכלל ובקמפיין בחירות בפרט, שכן התועלת שתצמח למעוול גבוהה, בוודאות, מהסכום המינימליסטי שיפסק לחובתם. בנוסף, ערער מנירב על החיית התביעה נגד משרד BDO ונגד ר"ח נבון, ועל סכום הפיצוי שבו חויב לטובתם.

וכאן אנו מגיעים להפסד הכפול של מנירב: במסגרת פסק הדין של העליון הדוחה את ערעורו, חייב ביהמ"ש את מנירב בתשלום פיצוי נוסף לטובת ר"ח נבון (שיוצג על ידי עו"ד איתן פלג ועו"ד ישעיהו אברהם), ולטובת איש יחסי הציבור בן ציון ציטרין (שיוצג באמצעות עו"ד דורון אפיק), בסך 10,000 שקלים לכל אחד. כך – בסיומו של הליך שבו תבע מנירב 2.5 מיליון שקל ממספר נתבעים, יוצא שהוא נדרש לשלם 100 אלף שקל פיצוי לחלק מהנתבעים הללו (50 אלף שקל לנבון; 40 אלף שקל למשרד BDO ו־10,000 שקל לציטרין), כשסכום הפיצוי שהוא מקבל עומד על 80 אלף שקל בלבד.

מנירב מסר בתגובה: "השיקול הכלכלי אף פעם לא עניין אותי בתביעה ולראיה יש לי תביעה אחרת נגד ר"ח קובי נבון, שבמסגרתה בכלל הגשתי קובלנה פלילית נגדו, שם אין כלל פיצוי כספי. זו תביעה שמתבררת כיום בביהמ"ש. ערעורתי לעליון משתי סיבות: האחת, בגלל הסכום הכספי וכדי לצרף את נבון, שלדעתי היה חלק בפגיעה בי; והשנייה היא כדי שתהיה הלכה בעליון בכל הנושא של אחריות היועצים ואנשי התקשורת – וברגע שהעליון אימץ את החלטת המחוזי, השגתי מטרה זו. "עוד 100-200 אלף שקל לא היו מחזירים את השם הטוב שנפגע לי. השם שלי שווה יותר מכסף".

● אלה לויזינריב